

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н., проф. Лоханова Н. О.

“ ” (підпис)
2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.03050901 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)
на тему: «Облік, аналіз та контроль готової продукції та її реалізації
(на прикладі ТОВ «Пуратос Україна»)»

Виконавець:

студентка 4 курсу 1 групи ОЕФ
Винярська Марія Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Артюх Оксана Валентинівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ:	
ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
1.1. Готова продукція як об'єкт бухгалтерського обліку: визначення та класифікація.....	5
1.2. Оцінювання та калькулювання готової продукції на підприємствах України.....	11
1.3. Документальне забезпечення обліку готової продукції та її реалізації.....	18
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА».....	23
2.1. Загальна економічна характеристика базового підприємства.....	23
2.2. Організація обліку операцій, пов'язаних з рухом готової продукції на ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА».....	29
2.3. Інвентаризація готової продукції на підприємстві: проблемні аспекти обліку та шляхи вирішення.....	34
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РУХОМ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ... 	40
3.1. Аналіз рентабельності продукції в системі управління суб'єкта господарювання.....	40
3.2. Внутрішній контроль готової продукції як чинник ефективного управління активами на підприємстві.....	53
3.3. Автоматизація як засіб удосконалення організації системи внутрішнього контролю на вітчизняних підприємствах.....	58
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку економіки України, її промислового виробництва зростають вимоги до інформативності бухгалтерського обліку та звітності, якості бухгалтерської інформації. Первинною метою господарської діяльності підприємства, що завершує процес кругообігу капіталу, є реалізація продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг. У результаті реалізації виявляється суспільна корисність виробленого продукту, шляхом зіставлення доходів і витрат підприємства обчислюється фінансовий результат. Реалізація продукції, товарів, робіт, послуг не тільки є найважливішим джерелом доходів підприємства, але й первинно забезпечує формування прибуткової частини бюджету держави як об'єкт оподаткування. До того ж система контролю за виготовленням та реалізацією продукції відіграє головну роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства, оскільки правильно організований контроль виступає ключовим чинником ефективності роботи підприємства. У зв'язку з цим потребує удосконалення облік, аналіз та контроль виробництва та реалізації продукції промислового підприємства, що і обумовило актуальність теми дослідження.

Загальні питання обліку та контролю готової продукції в Україні широко розглянуто у вітчизняних літературних джерелах. Теоретичні й практичні аспекти цієї проблематики відображено в роботах вітчизняних науковців, а саме у працях Л. М. Чернелевського, Н. М. Ткаченко, Ф. Ф. Бутинця, А. М. Герасимовича, С. Ф. Голова, В. І. Єфименка, І. В. Жиглей, М. В. Кужельного, В. Г. Линника, В. М. Мурашка, В. М. Пархоменка, І. І. Пилипенка, Л. К. Сук, В. Я. Савченка, В. В. Сопка.

Вагомий внесок у розвиток методологічних питань обліку готової продукції зробили також зарубіжні вчені, такі як: В. Ф. Палій, Дж. Фостер, А. Д. Шеремет, В. Я. Соколов. Проте ряд важливих проблем обліку та контролю готової продукції ще й досі залишається недослідженим.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вдосконалення обліку, аналізу і контролю готової продукції, її реалізації на вітчизняних підприємствах.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено такі завдання:

- розкрити сутність готової продукції, її види за ключовими класифікаційними ознаками;
- дослідити оцінювання та калькулювання готової продукції на підприємствах;
- розкрити документальне забезпечення обліку готової продукції та її реалізації;
- розглянути облікові аспекти інвентаризації готової продукції на досліджуваному підприємстві;
- провести аналіз рентабельності продукції в системі управління суб'єкта господарювання;
- розкрити ефективність системи внутрішнього контролю готової продукції та запропонувати напрями удосконалення контролю таких операцій на вітчизняних підприємствах.

Об'єкт і предмет дослідження. Предметом дослідження є сучасна система обліку, аналізу та контролю готової продукції, її реалізації на вітчизняних підприємствах. Об'єктом дослідження є облік та контроль готової продукції на досліджуваному підприємстві ТОВ «Пуратос Україна».

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження були застосовані такі методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, - при вивченні теоретичних основ обліку та контролю; при розрахунку економічних показників - зіставлення, порівняння статистичне групування; при теоретичних узагальненнях та розробці пропозицій – системний та абстрактно-логічний методи; та інші.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та інші нормативно-правові акти, наукові статті, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій, дані засобів масової інформації та мережі Internet за темою дослідження, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність базового підприємства.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку та контролю на вітчизняних підприємствах встановлено, що виробництво готової продукції, її реалізація займають центральне місце в діяльності господарчих суб'єктів. Наявність у системі управління своєчасної, повної, достовірної облікової інформації про фактори, що впливають на виробництво продукції, її собівартість, реалізацію та майбутні фінансові результати є необхідною передумовою успішного функціонування підприємства. Тому питання удосконалення обліку та контролю операцій наявності та руху готової продукції, її збуту на сучасному етапі і визначило тему кваліфікаційної роботи.

Об'єктом дослідження є облік та контроль готової продукції на досліджуваному підприємстві ТОВ «Пуратос Україна», пріоритетними напрямками діяльності якого є хлібобулочне, кондитерське та шоколадне виробництва. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється автоматизовано за допомогою програм 1С: Бухгалтерія, SAP, Клієнт-банк, Medoc, Fredo у відповідності до облікової політики підприємства, яка затверджується наказом директора «Про облікову політику підприємства» .

Основні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» у динаміці років свідчать про те, що на кінець 2018 року підприємство стало працювати прибутково. На підприємстві продовж трьох років спостерігається зростання доходу від реалізації продукції власного виробництва більш ніж на 150 % при збільшенні собівартості продукції приблизно на 139 %, що приводить до зростання валового прибутку майже удвічі, що є позитивним фактором.

У періоді дослідження спостерігається поступове зростання загальної суми доходів та витрат. Збільшення доходів відбувається випереджаючими темпами у порівнянні зі зростанням витрат, що свідчить про позитивну динаміку. Втім зростання собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) вказує, що управлінському апарату підприємства доцільно здійснювати заходи по мінімізації

витрат, що є складовими виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), а також загальновиробничих і наднормативних витрат

На кінець 2018 року валюта балансу збільшилася у порівнянні з 2016 роком приблизно на 12 %, що є позитивним фактором. Негативною тенденцією є зростання майже удвічі суми довгострокових зобов'язань і забезпечень. Якщо у 2016 році сума довгострокових зобов'язань і забезпечень складала 2406 тис. грн., у 2017 році - 2533 тис. грн., то у 2018 році вже 5152 тис. грн.

Оцінюючи ліквідність, видно, що на підприємстві недостатньо поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань, хоча і спостерігається позитивна тенденція зростання ліквідності на кінець 2018 року. Втім для власників підприємства недостатня ліквідність може означати зменшення прибутковості, втрату контролю та часткову або повну втрату вкладень капіталу.

Отже, порівняння показників власного капіталу та в цілому поступове зростання валюти балансу свідчить про достатньо стабільний фінансовий стан, вагомий потенціал ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» та перспективи його сталого розвитку.

У процесі дослідження визначено економічна сутність готової продукції, її класифікація. Розглянуто порядок формування первісної вартості готової продукції, документальне забезпечення операцій, пов'язаних з готовою продукцією. Досліджено формування аналітичного та синтетичного обліку таких операцій. Розглянуто проблемні аспекти обліку інвентаризації готової продукції та шляхи їх вирішення на підприємстві ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА».

Проведено аналіз рентабельності готової продукції в системі управління суб'єкта господарювання. Доведено, що для аналітичного процесу необхідне якісне інформаційне забезпечення. За допомогою узагальнення ключових показників фінансової звітності проаналізована динаміка виробництва та реалізації продукції ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» та з'ясовано, що у динаміці років показники обсяги виробництва та реалізації поступово збільшуються, що є позитивним чинником. На відхилення фактичного обсягу реалізації впливають такі чинники, як зміна обсягу виробництва та зміна залишків нереалізованої продукції. Аналіз впливу цих

чинників показав, що спостерігається зменшення залишків нереалізованої продукції через збільшення реалізації готової продукції.

Собівартість є вирішальним фактором впливу на показники прибутку та рентабельності підприємства. Зниження витрат дає можливість отримати більше прибутку на кожну витрачену гривню, підвищує конкурентоспроможність продукції підприємства та сприяє стабілізації цін на ринку.

Проведений аналіз матеріаломісткості продукції ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» свідчить, що у 2018 році порівняно з 2017 роком матеріаломісткість продукції зменшилась, що призвело до економії витрат на матеріальні ресурси та збільшення обсягів випуску продукції. Аналіз оплатомісткості виробництва продукції показав, що у динаміці років відбулось незначне зниження оплатомісткості продукції, що призвело до зниження собівартості виготовленої продукції. Порівняльний аналіз показників ліквідності ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» та рентабельності готової продукції показав, що оптимізація структури фінансових ресурсів і зниження вартості їх залучення, використання податкових пільг, зниження витрат на виробництво готової продукції і послуг, витрат на маркетингові комунікації дозволять підвищити рентабельність продажів.

З метою підвищення рентабельності продукції в системі управління ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» можна запропонувати такі заходи:

- збільшувати обсяги реалізації продукції;
- оптимізувати витрати, що формують виробничу собівартість та собівартість реалізації продукції;
- зменшувати витрати підприємства за рахунок зниження закупівельних цін від постачальників шляхом збільшення партій закупок і отримання відповідних знижок, диверсифікації ринків придбання.

Впровадження зазначених заходів дозволить реалізувати виявлені резерви та покращити загальну якість функціонування підприємства.

У процесі дослідження розглянуто теоретичні та практичні аспекти внутрішнього контролю готової продукції. Доведено, що внутрішній контроль готової продукції є чинником ефективного управління активами на підприємстві.

Розглянуто основні завдання внутрішнього контролю операцій з готовою продукцією, етапи здійснення внутрішнього контролю. Розглянуто типові помилки з обліку, документального оформлення готової продукції на підприємстві, які виявляються під час внутрішнього контролю.

Зазначено, що одним із напрямів покращення організації системи внутрішнього контролю є її автоматизація на вітчизняних підприємствах. Доведено, що використання автоматизованих інформаційних систем (AIC), як дієвого інструменту внутрішнього контролю, сприятиме удосконаленню обліку, аналізу та контролю операцій з готовою продукцією, її збутом на вітчизняних підприємствах

Виконання запропонованих заходів сприятиме удосконаленню обліку, аналізу та контролю операцій з готовою продукцією, її збутом на вітчизняних підприємствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алисенов А. С. Бухгалтерский финансовый учет : учебник [2-е изд., перераб. и доп.]. Москва : Издательство Юрайт, 2017. 464 с.
2. Амбівалентність і мімікрія облікової теорії: монографія / Г. П. Журавель, та ін. ; за ред. П. Я. Хомина. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 474 с.
3. Артюх О. В., Албу Н. М. Внутрішній контроль на конкурентоспроможному підприємстві: проблеми визначення. *Глобальні та національні проблеми економіки* : Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. Вересень 2015 р. Вип. 7. URL : <http://global-national.in.ua/issue-7-2015> (дата звернення : 02.03.2019).
4. Артюх О. В., Проценко К. В. Внутрішній контроль та внутрішній аудит суб'єктів господарювання : співставлення понять. *Сучасні тенденції в економіці та управлінні* : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конф., м. Запоріжжя, 30 червня 2017 р. Запоріжжя : ГО «СІЕУ», 2017. Ч. 2. С. 50–54.
5. Батищев В. Тусклый свет восьмого класса счетов. *Бухгалтерия. Бизнес*. 2011. №11 (374). С. 15–21.
6. Бухгалтерський облік в Україні : навчальний посібник [4-е вид., доп. і перероб.] / Р. Л. Хом'як та ін. ; за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. Львів : Інтелект +, 2005. 1072 с.
7. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / Бутинець Ф. Ф. та ін. ; за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир: ЖІТІ, 2006. – 672 с.
8. Глібко В. М., Бушан О. П. Судова бухгалтерія : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2006. С. 224.
9. Давидов Г. М. Аудит : підручник. Київ : Знання, 2004. 511 с.
10. Дзюбик С. Д., Ривак О. С. Основи економічної теорії: навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 481 с.
11. ДСТУ 2391-94. Система технологічної документації. Терміни та визначення. URL : [/uk.wikipedia.org/wiki/Напівфабрикат](http://uk.wikipedia.org/wiki/Напівфабрикат) (дата звернення : 02.03.2019).

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення : 02.03.2019).

13. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління: монографія. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2002. 360 с.

14. Коблянська І. О., Сіренко А. А., Коблянська Г. Ю. Методика і організація обліку та внутрішнього контролю запасів підприємства в системі управління активами. *Електронне наукове фахове видання «Modern Economics»*. 2018. № 7. С. 85–97.

15. Комп'ютеризація основних етапів організації та проведення контрольно-ревізійної роботи – запорука підвищення її ефективності. *Фінансовий контроль*. 2002. № 1. С. 53–56.

16. Ковінько М. Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства: навчальний посібник. Фастів : Поліфаст, 2006. 440 с.

17. Організація і методика економічного аналізу : навчальний посібник / Т. Д. Косова та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

18. Костишин Н. С. Значення готової продукції та особливості організації її обліку на м'ясопереробних підприємствах. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 11. С. 515–522.

19. Маркова Т. Д., Стрепенюк М. М., Головаченко Л. М., Римар Г. А. Особливості внутрішньогосподарського контролю розрахунків з покупцями та реалізації готової продукції. *Економіка харчової промисловості*. 2018. Вип. 3. Том 10. С. 83–93.

20. Марченко Д. М., Яровенко Г. М. Автоматизовані інформаційні системи управління – ресурс підвищення ефективності внутрішнього контролю підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 10. С. 150–158.

21. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів : наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. URL : zakon.help/law/2/ (дата звернення : 02.03.2019).

22. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. URL : <http://uazakon.com/big/text574/pg1.htm> (дата звернення : 02.03.2019).

23. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 422. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03> (дата звернення : 02.03.2019).

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення : 02.03.2019).

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL : <http://www.buhgalter911.com> (дата звернення : 02.03.2019).

26. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL : docs.dtki.ua/doc/1209.2591.0#pn29 (дата звернення : 02.03.2019).

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. / Верховна Рада України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення : 02.03.2019).

28. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту: монографія. Тернопіль : Економічна думка, 1998. 192 с.

29. Сафарова А. Т., Корольчук І. Р. Документування операцій з обліку готової продукції на підприємствах побутової хімії. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 18. С. 197–201.

30. Семенюта А. В. Готова продукція та її реалізація як обліково-аналітичні категорії. *Економіка – Бухгалтерський учет и аудит. Научные труды. SWorld*. – 2017. С. 1–6.

31. Сопко В. В., Сопко О. В. Бухгалтерський **облік** : основи теорії та концептуальні засади побудови : навчально-методичний посібник. Київ : Знання України, 2003. 231 с.

32. Супрунова І. В., Боярський Ю. І. Незавершене виробництво: оцінка та облікове відображення. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2011. Вип. 2(20) С. 459-467.
33. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : навчальний посібник. Київ : А.С.К., 2011. 784 с.
34. Фінансовий облік-1 (частина II) : навчальний посібник / В. Ф. Максимова та ін. ; за ред. Максимової В. Ф. Одеса : ОНЕУ, 2015. 345 с.
35. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2016. 556 с.
36. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник; [4-те вид., перероб. і доп.]. Київ : Знання, 2015. 572 с.
37. Яровенко Г. М. Аспекти автоматизації фінансового контролю підприємств. *Вісник Української академії банківської справи*. 2004. № 2 (17). С. 89–96.
38. Яровенко Г. М. Автоматизовані інформаційні системи як інструмент внутрішнього контролю на підприємствах. *Проблеми глобалізації та моделі стійкості розвитку економіки* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конф., м. Луганськ, 19–21 квітня 2006 р. Луганськ : Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2006. С. 269–273.

ДОДАТКИ